

TENZİH VE TEVHİD

H. ALİ ERDOĞAN

İslam inancı iki temel esas üzerine bina edilmiştir. Bunlardan birincisi 'tenzih', ikincisi 'tevhid'dir. 'Tenzih' Allah'ın her türlü eksiklik ve yetersizlikten uzak, bütün kemal ve cemal sıfatları ile muttasıf olduğunu kabul ve ilan etmek demektir. 'Tevhid' ise ilahlık sıfatının yalnız Allah'da olduğunu, ondan başka hiçbir ilahın olmadığını kabul etmektir.

iki temelden herhangi birinde meydana gelecek bir arıza rabbimize karşı takınmamız gereken esas durumumuzu hastalıklı hale getirir. Her namazda 'başlama tekberi'nden sonra okuduğumuz 'sübhaneke' duası ile rabbimize karşı bu iki konudaki duyarlılığımızı dile getirmiş oluyoruz. Zira bu dua ile ilah'ımızı önce 'tenzih', daha sonra 'tevhid' ediyoruz.

Şöyle ki: 'Sübhaneke'Allahümme...' ile 'tenzih', ve 'la ilahe gayrük' ile 'tevhid' ediyoruz= 'Allah'ım!.. Senin fiil ve sıfatlarında hiçbir kusur ve noksanlık yoktur. Senden başka hiç bir ilah yoktur.' Buna göre 'tenzih', 'tevhid'den daha öncelikli ve daha önemlidir.

Zira 'tevhid', tenzih'in zorunlu bir sonucudur. Başka bir ifade ile 'tenzih' 'tevhid'in ön şartıdır ve 'tenzih' olmadan gerçek manada İslam inancının temeli olan 'tevhid' gerçekleşmez. 'Tenzih' için 'bilmek', bilmek içinde bakmak ve görmek gerekir.

Yaratılışımızdaki ve evrendeki ilahi sanatı görmeyen ve bilmeyen bir insanda 'tenzih' bilinci oluşmaz. 'Tenzih' bilincine ulaşamayan bir insan ise gerçek manada 'tevhid'e ulaşamaz. Rabbimizin istediği hanif ve muvahhid birer mü'min olmak için önce 'tenzih' sonra 'tevhid' bilincini elde etmeliyiz: فَاقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ "O halde bir hanif olarak bütün varlığıyla dine, Allah'ın fitratına yönel, ki insanları o fitrat üzere yaratmıştır.

Allah'ın yaratmasında hiçbir değişiklik olmaz. İşte dosdoğru din budur. Fakat insanların çoğu bilmezler." (Rum/30) Aslında İslam insanın fitratıyla buluşması ve barışması demektir.

